

Vitalijus Kodis

"Śladami św. Brunona z Kwerfurtu",
Wojciech Guzewicz, Ełk 2008 :
[recenzja]

Studia Ełckie 10, 491-493

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Wojciech Guzewicz, *ŚLADAMI ŚW. BRUNONA Z KWERFURTU*, Wydawnictwo Diecezjalne Adalbertinum, Ełk 2008, ss. 110.

„Śladami św. Brunona z Kwerfurtu” – to dzieło ks. prof. dr hab. Wojciecha Guzewicza opisujące życie i działalność Brunona z Kwerfurtu, męczennika, który w roku 1009 poniósł śmierć za wiarę, prawdopodobnie w okolicach dzisiejszego Giżycka. W 2009 r. obchodzić będziemy zatem 1000. letnią rocznicę tegoż wydarzenia. Publikacja wpisuje się tedy doskonale w milenijne obchody, które zapoczątkował w diecezji elckiej bp Jerzy Mazur 19 października 2008 r.

Uroczystości świętobrunonowe odbywają się także na Litwie. W 1009 roku w związku z śmiercią Brunona z Kwerfurtu Litwa była po raz pierwszy wspomniana w źródłach pisemnych, dlatego będzie świętować tysiąclecie swojej państwowości, choć oficjalnie państwo to utworzono zostało kilka wieków później. Omawiana pozycja wspomina to wydarzenie i staje się dzięki temu pomostem łączącym Polskę i Litwę. Ponadto ożywia jednego z najmniej znanych w polskiej i litewskiej historii świętych.

Książka składa się z siedemnastu rozdziałów i liczy 110 stron. Poprzedza ją słowo biskupa Jerzego Mazura oraz przedślowie autora. Praca zakończona jest przedstawieniem 17 źródeł i opracowań, z których autor korzystał przy jej redagowaniu, spisem ilustracji i spisem treści.

Słowo biskupa zajmuje 3 strony. Dziękuje on ks. Wojciechowi Guzewiczowi za przygotowaną pozycję oraz zachęca czytelników do zapoznania się z postacią św. Brunona. Zaprasza jednocześnie wszystkich do wzięcia udziału w uroczystościach milenijnych, które odbędą się 20-21 czerwca 2009 r. w Giżycku.

Przedślowie liczy 4 strony. Autor przyznaje w nim, że nie jest łatwo pisać o św. Brunonie, ponieważ istnieje mało dokumentów na jego temat. Podaje również przyczyny powstania tej pozycji: przygotowanie wiernych do uroczystości milenijnych oraz to, że św. Brunon jest pierwszym znanym z imienia historykiem, który pisze o rzeczach polskich na ziemi Polskiej.

Rozdział pierwszy opowiada o pierwszych latach życia Brunona. Znaleźć tu można m. in. datę i miejsce narodzin świętego, imiona jego najbliższych, nauczycieli itp. Przedstawiona została tu także jego droga edukacyjna – szkoła w Magdeburgu. Rozdział drugi nosi tytuł „W służbie cesarza Ottona III”. Podkreślony w nim został zwłaszcza fakt wielkiego zaufania cesarza do Brunona. To zaufanie – jak pisze Autor – Brunon mógł zdobyć głównie dzięki swojemu wykształceniu, pochodzeniu, ale nie tylko. Trzeba bowiem pamiętać, iż został on zaproszony przez cesarza do urzeczywistnienia wspólnej wizji Europy, gdzie Słowianie stanowiliby równorzędną nację dla innych narodów. Następny rozdział (trzeci) pt. „Szerzenie wiary” zawiera charakterystykę średnio-wiecznych misji. Pozwala on tym samym lepiej zrozumieć działalność ewangelizacyjną św. Brunona i innych misjonarzy na przełomie X i XI wieku. Rozdział czwarty ukazuje pobyt Brunona w zakonie, gdzie przyjmuje zakonne imię Bonifacy i gdzie skrytykowała się jego duchowa sylwetka. Piąty rozdział poświęcony został wyprawie benedyktynów-eremitów do Polski i związku św. Brunona z tymi męczennikami. W rozdziale szóstym przedstawiono drogę Brunona do sakry biskupiej, którą otrzymał latem 1004 roku. Rozdział siódmy omawia początek misyjnej działalności Brunona. Kolejny rozdział opisuje pobyt Brunona w Polsce, do której przybył w 1005 roku, odwiedzając Gniezno i miejsca związane z Pięcioma Braćmi Męczennikami. Twórczość literacka Brunona została zaprezentowana w rozdziale dziewiątym. Rozdział dziesiąty nazwany „Wśród Węgrów, Rusów i Pieczyngów” pokazuje, że działalność pasterska Brunona, nie była pozbawiona akcentów politycznych. Był gorącym zwolennikiem pokoju między narodami, a zwłaszcza pomiędzy Polską i Niemcami. W następnym rozdziale podkreślono związki Brunona z Polską. Zwrócono tu uwagę na dobre relacje Brunona z królem Polski Bolesławem Chrobrym i przy równoczesnym upominaniu cesarza Henryka II za to, że sprzymierzył się z poganami w celu prowadzenia wojny z chrześcijańskim królem Polski. W dwunastym rozdziale opisana została ostatnia wyprawa Brunona, niosąca Ewangelię na Prusy i która 9 marca 1009 roku przyniosła śmierć 35-letniemu misjonarzowi. W dalszej części pracy ukazano męczeństwo i śmierć Brunona w oparciu głównie o relację Wiperta – ocalałego uczestnika misji, Thietmara – biskupa mersburskiego i autora kroniki pisanej w latach 1012-1018 oraz Piotra Damianiego. Rozdział czternasty przedstawia miejsce męczeńskiej śmierci i pochówku męczennika. Następny rozdział (piętnasty) próbuje odpowiedzieć na pytanie kiedy i gdzie został kanonizowany św. Brunon i kto był promotorem tego dzieła. Rozdział szesnasty

sty opowiada o kulcie męczennika, a ostatni ukazuje zaś związek św. Brunona z diecezją ełcką.

Książka zawiera siedemnaście kolorowych ilustracji ze swoją numeracją i nazwami. Uważam za rzecz bardzo praktyczną umieszczenie na końcowych stronach publikacji spisu ilustracji. Na okładce z tyłu umieszczona jest modlitwa przed milenium męczeńskiej śmierci świętego Brunona, ułożona przez śp. bpa Edwarda Samsela.

Wyrażam przekonanie, że praca ks. W. Guzewicza zainteresuje nie tylko Polaków czy Niemców, ale również Litwinów i Białorusinów i przyczyni się do budowania pomiędzy tymi narodami jeszcze lepszych relacji międzysąsiedzkich.

Vitalijus Kodis